

BARNAVERNDARSTOFA

Úrræði á vegum Barnaverndarstofu fyrir þolendur og gerendur ofbeldis

Málþing Barnaheilla, 26. maí 2010

Halldór Hauksson

Barnaverndaryfirvöld

Ríki

Félags og tryggingamálaráðuneytið

Kærunefnd barnaverndarmála

Dómstólar

Barnaverndarstofa

**Meðferðarstöð ríkisins
fyrir unglinga (Stuðlar)**

**Meðferðar-
heimili**

MST

Barnahús

Sveitarfélög

**Barnaverndar/-félagsmálanefndir
- alls 30 árið 2010**

Samstarfsaðilar: Skóli, leik-
skóli, heilsugæsla, lögregla o.fl.

Félagsþjónusta,
starfsmenn nefnda

Sveitarstjórn

Tilkynninga- og upplýsingaskylda

- Tilkynningaskylda (16. 17. 18. & 21. gr. barnaverndarlaga)
  - *Verklagsreglur um tilkynningaskyldu heilbrigðisstarfsfólks til barnaverndarnefnda*
  - *Verklagsreglur um tilkynningaskyldu starfsmanna leik-, grunn- og framhaldsskóla*
- Upplýsingaskylda (44. gr. barnaverndarlaga)
  - Eftir að barnaverndarnefnd hefur tekið ákvörðun um könnun máls
  - Gengur framur ákvæðum laga eða siðareglna um þagnarskyldu einstakra starfsstétta

- *Verklag við könnun máls þegar grunur leikur á líkamlegu ofbeldi forsjáraðila/ heimilismanns gagnvart barni*
  - Barnaverndarnefndir geta leitað til Barnahúss vegna könnunar máls og/eða skýrslutöku af barni varðandi líkamlegt ofbeldi

Ástæður tilkynninga til barnaverndarnefnda	2008	2009
Vanræksla: Líkamleg (1,7%). Varðandi umsjón og eftirlit (28,3%), þar af foreldrar í áfengis og fíkniefnaneyslu (8,7%). Varðandi nám (1,2%) Tilfinningaleg (4,1%)		34,7%
Ofbeldi: Tilfinningalegt/sálrænt (8,7%), þar af heimilisofbeldi (3%). Líkamlegt (5,8%). Kynferðislegt (4,7%)		18,6%
Áhættuhegðun barns: Vímuefnaneysla (7,1%). Stefnir eigin heilsu og þroska í hættu (11,7%). Afbrot (21,1%). Beitir ofbeldi (4,3%). Erfiðleikar í skóla, skólasókn áfátt (2,7%)		46,4
Heilsa eða líf ófædds barns í hættu		0,4%
Heildarfjöldi tilkynninga samtals	8241	9299
Fjöldi barna tilkynnt	5032	(í vinnslu)
Fjöldi barna könnun	2569	(í vinnslu)
... þörf á ráðstöfunum og úrræðum að könnun lokinni	1356	(í vinnslu)

Helstu úrræði á vegum barnaverndarnefnda (sveitarfélaga)

- Án vistunar utan heimilis
  - Barni og foreldrum leiðbeint
  - Tilsjónarmaður, persónulegur ráðgjafi, stuðningsfjölskylda
  - Barni útvegaður viðeigandi stuðningur
- Vistun utan heimilis
  - Vistheimili, Sambýli, Einkaheimili
  - Fósturheimili
  - Önnur úrræði skv. 84. gr. bvn.laga

BARNAVERNDARSTOFA

Úrræði á vegum ríkisins (Bvs)

- Barnahús
- Meðferð vegna hegðunarvanda
  - Vistun utan heimilis
    - Stuðlar lokuð deild
    - Stuðlar meðferðardeild
    - Meðferðarheimili
      - Háholt, Laugaland, Árbót /Lækjarbakki
    - Götusmiðjan
  - Án vistunar utan heimilis
    - MST (Fjölkerfameðferð)
      - *Foreldrafærni & aðlögun barns að heimahögum*

Nýleg úrræði

- Hópmæðferð fyrir börn sem hafa búið við ofbeldi á heimili, eða orðið fyrir ofbeldi sjálf (6-18 ára)
- Mat og meðferð fyrir börn sem sýna óæskilega kynhegðun (10-18)
- Vistheimili að Hamarskoti
- Meðferð á grunni PMT þjálfunar (Norðurland)
- Meðferð á grunni ART þjálfunar (Suðurland)

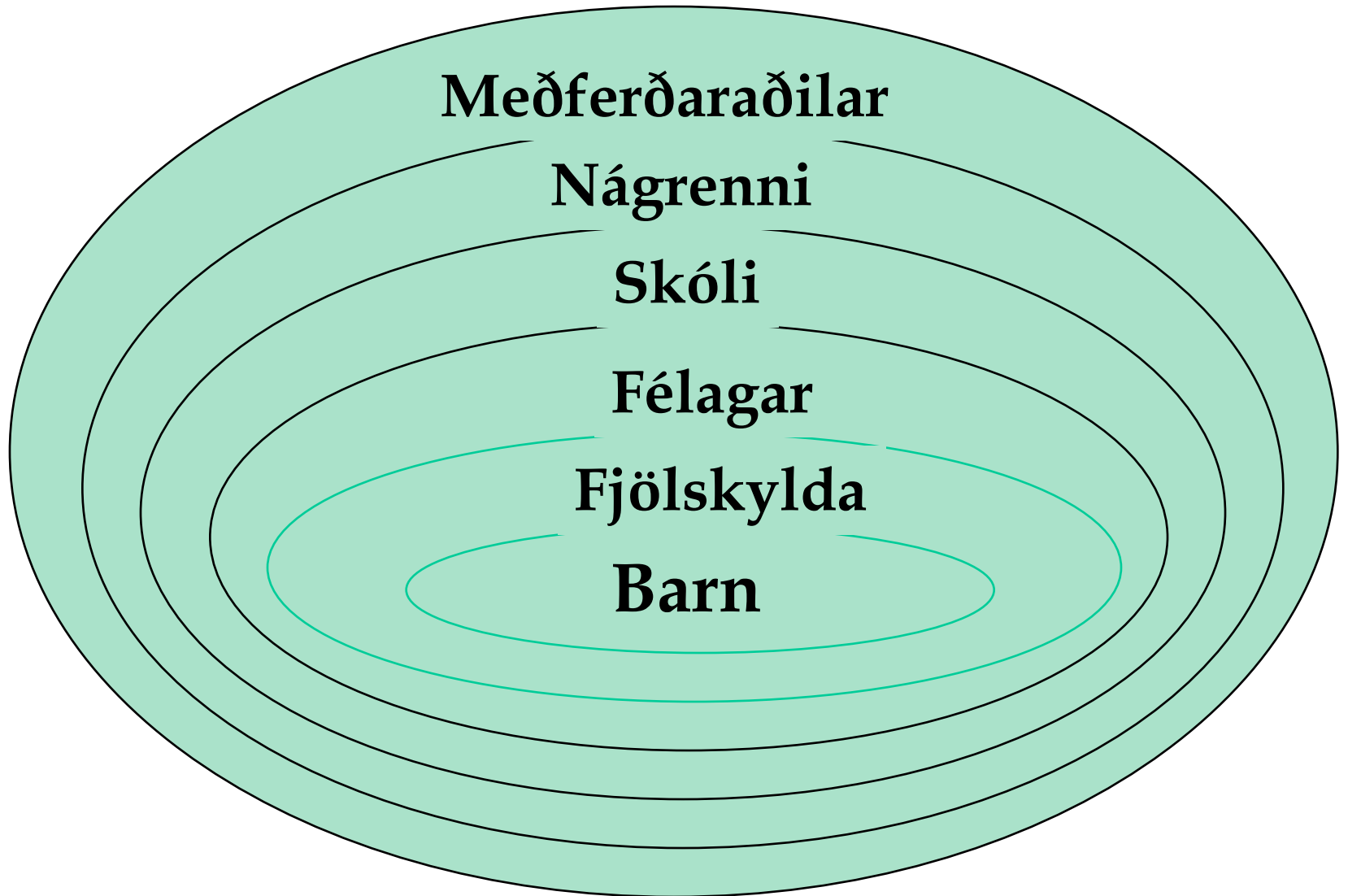

Hegðunarvandi

- Vanræksla og/eða mismunandi tegundir ofbeldis búa oft að baki hegðunarvanda barna sem verður síðan tilefni meðferðar
- Upplýsingar oft takmarkaðar
- Áfallastreita
  - *Sérhæfð meðferð* vs. vistunarþörf
  - Alvarleg bakslög og endurtekin áföll

<p style="text-align: center;">STAÐA MST- LANDSMARKMIÐA</p> <p style="text-align: center;"><i>Nóv 08 – Feb 10 (N=22)*</i></p>	<p style="text-align: center;">Fyrir</p>	<p style="text-align: center;">Við lok</p>	<p style="text-align: center;">6 mán follow up</p>
<p>Býr heima eða í öðrum viðurkenndum aðstæðum</p>	<p style="text-align: center;">100%</p>	<p style="text-align: center;">100%</p>	<p style="text-align: center;">90,9%</p>
<p>Er í skóla eða vinnu (≥ 20klst)</p>	<p style="text-align: center;">9,1%</p>	<p style="text-align: center;">72,7%</p>	<p style="text-align: center;">77,3%</p>
<p>Kemst ekki í kast við lögin</p>	<p style="text-align: center;">18,2%</p>	<p style="text-align: center;">77,3%</p>	<p style="text-align: center;">77,3%</p>
<p>Notar ekki vímuefni og misnotar ekki áfengi</p>	<p style="text-align: center;">50%</p>	<p style="text-align: center;">81,8%</p>	<p style="text-align: center;">81,8%</p>
<p>Beitir ekki ofbeldi eða hótunum um ofbeldi</p>	<p style="text-align: center;">18,2%</p>	<p style="text-align: center;">86,4%</p>	<p style="text-align: center;">81,8%</p>
<p>* a.m.k. 6 mánuðir liðnir frá lokum MST meðferðar</p>			

Fjölkerfameðferð (MST)

STAÐA ÁHRIFARÁTTA Í MST-ÁRANGRI
Nóv 08 - feb 10 (N=39)

**Við
lok**

Þerapisti og teymisstjóri sjá merki þess að foreldrar hafi bætt færni sína til að takast á við aðsteðjandi vandamál.

85%

Það eru merki um bætt samskipti og tengsl fjölskyldumeðlima á sviðum í undirkerfum fjölskyldunnar sem voru orsakavaldar fyrir hegðun barns.

82%

Fjölskyldan hefur eftt tengslanet sitt og aðgengi að óformlegum félagslegum stuðningi í umhverfi sínu og sýnir aukna hæfni í að nálgast þann stuðning (óformlegan eða formlegan) sem hún þarf.

87%

Barnið sýnir marktækar framfarir í að takast á við skóla eða vinnu.

77%

Barnið umgengst æskilegan félagahóp, tekur þátt í félagsvænum athöfnun og samskipti við einstaklinga í vanda eru í lágmarki.

79%

Breytingar hafa orðið á hegðun barns og í þeim kerfum sem höfðu áhrif á vandann og hefur sá árangur haldist stöðugur undanfarnar 3-4 vikur.

79%

ART-þjálfun BARNAVERNDARSTOFA

(Aggression Replacement Training)

- Þríþætt þjálfunarprógramm:
  - Félagssfærni
  - Sjálfstjórn (reiðistjórnun)
  - Siðferðileg rökræða (klípusögur)
- Beinist að helstu áhættuþáttum
- Mikilvægt samskiptatæki á meðferðarstað
- Foreldra-ART

SJÁLFSTJÓRNARHRINGUR (ART þjálfun)

FÉLAGS-
FÆRNI

YTRI KVEIKJUR

Afleiðingar

Merki

DEMPARAR

Áminningar

áður - á meðan - á eftir

Anda djúpt

Telja afturábak

Hugsa jákvætt

Meðferðarstöð ríkisins fyrir unglinga (Stuðlar)

8 pláss: Meðferðardeild (ca. 8 vikur)

5 pláss: Lokuð deild (neyðarvistun að hámarki 14 dagar, meðaltal 5 dagar)

Meðferðarheimilið Háholt í Skagafirði
5 pláss

Meðferðarheimilið Laugaland í Eyjafirði
6-8 pláss fyrir stúlkur

*Meðferðarheimilið Lækjarbakki
að Rangárvöllum, 7 pláss (opnar í ágúst 2010)*

